

กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

Strategy for Developing Tourist Attractions with Participation of Phetchaburi Local Administration Organization Based on Philosophy of Sufficiency Economy

วิภาณี เผือกบัวขาว (Wipavanee Phueakbuakhao)*

สาโรช เผือกบัวขาว (Saroj Phueakbuakhao)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดประเภทการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี 2) สร้างกลยุทธ์ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี และ 3) สร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้การสัมภาษณ์ และการประชุมแบบสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน ผู้บริหารระดับกลางในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน ผู้บริหารระดับปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดประเภทการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ “บ้านน้ำทรัพย์” ฐานเรียนรู้เกษตรพึ่งตนเอง ไร่ทองหทัย กลสิกรรมธรรมชาติ ชุมชนบ้านนาโยง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และสวนตาลลุงณอม” แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาคู่มือเพชร เป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น 3) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านดอนผิงแดด ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ไร่สุภาวดี) เป็นต้น และ 4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนอำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

2. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า มีกลยุทธ์ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ 2) ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) ด้านความปลอดภัยและ 5) ด้านการสื่อสารองค์กร

* วิภาณี เผือกบัวขาว, ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

** สาโรช เผือกบัวขาว, ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3. เครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า มีเครือข่าย 3 ลักษณะ ที่สำคัญ ได้แก่
1) เครือข่ายการศึกษาหารือ 2) เครือข่ายร่วมปฏิบัติการ และ 3) เครือข่ายภาคประชาสังคม

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว,การมีส่วนร่วม,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research were to: 1) categorize tourism in Phetchaburi Province, 2) create the strategy for developing tourist attractions in Phetchaburi Province, and 3) create network for developing tourist attractions in Phetchaburi Province. The qualitative research methodology was employed in this study. The preliminary data were collected, by using interview and focus group discussion, from 32 key informants from 4 groups consisting of 8 chief executives of local administrative organizations in Phetchaburi Province, 8 mid-level administrators of local administrative organizations in Phetchaburi Province, 8 practitioner-level administrators of local administrative organizations in Phetchaburi Province, and 8 community leaders relevant to tourist attractions. The data were analyzed by using content analysis.

The research results were as follows:

1. It was found that there were 4 categories of tourist attractions in Phetchaburi Province with participation of Phetchaburi Local Administration Organization based on Philosophy of Sufficiency Economy as follows: 1) eco-tourism attractions such as Ban Namsap: prototype village for sufficiency economy, Thonghatai Farm: learning base for self-reliant agriculture, natural agriculture at Ban Nayang Community in Cha-am District, Phetchaburi Province, and Uncle Thanom's sugar palm garden, 2) cultural tourist attractions such as Tai Song Dam cultural center in Khao Yoi District, Phetchaburi Province, etc., 3) natural tourist attractions such as organic agricultural group at Ban Don Pingdad, Supawadee Farm: learning network center for animal raising according to Philosophy of Sufficiency Economy, etc., and 4) health tourist attractions or natural hot springs such as hot spring at Nong Ya Plong District.

2. There were 5 aspects of strategy for tourist attraction development in Phetchaburi Province as follows: 1) supporting policy of government, 2) work skill development, 3) community participation, 4) safety, and 5) organizational communication.

3. It was found that there were 3 essential characteristics of network for tourist attraction development in Phetchaburi Province as follows: 1) counselling network, 2) participatory action network, and 3) civil society network.

Keywords: Strategy , Development ,Tourist, Local Administration Organization Based , Philosophy of Sufficiency Economy Researchers

บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) ได้พยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก และแปซิฟิก และกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีผู้นิยมเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554) ประเทศไทยจึงได้กำหนดการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2552 มอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดทำยุทธศาสตร์แผนงานฟื้นฟูวิกฤตการท่องเที่ยวระยะสั้นและระยะยาว จากสถานการณ์ทั้งในและต่างประเทศ ตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และให้ดำเนินตามแนวพระราชดำรัส “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จึงเกิดการตื่นตัวในแต่ละท้องถิ่นเร่งพัฒนาตนเองเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าวทั้งระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นที่ต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนที่มีอยู่เดิมและสร้างหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่และมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแต่ละประเภทจะแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2557 : 8)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลัก ที่นำรายได้เข้าประเทศในรูปแบบเม็ดเงินที่มีมูลค่ามหาศาล ก่อให้เกิดการจ้างงาน และสร้างรายได้ให้กับคนในประเทศตั้งแต่ระดับบนจนถึงระดับรากหญ้าอีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องไปยังธุรกิจอื่นๆ อีกหลายประเภท อาทิธุรกิจโรงแรม สปา โรงพยาบาล ร้านอาหาร และธุรกิจการบิน ซึ่งทำให้ธุรกิจเหล่านี้มีการขยายตัวเติบโตตามไปด้วย การท่องเที่ยวไม่เพียงก่อให้เกิดการจ้างงานอย่างกว้างขวางแต่เป็นการสร้างเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศได้ง่ายที่สุดวิธีหนึ่ง การท่องเที่ยวจึงเป็น เส้นทางลัด ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดขนาดกลาง ที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก มีอาณาเขต ติดต่อกับ จังหวัดราชบุรี และสมุทรสงครามในตอนเหนือ ด้านทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ ทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและตอนใต้ติดต่อกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อที่จังหวัดทั้งสิ้น 6,225.10 ตารางกิโลเมตร มีเส้นทางคมนาคม ในการติดต่อโดยรวมสะดวกค่อนข้างมากดังนั้นจังหวัดเพชรบุรีจึงได้มีการกำหนดนโยบายของ จังหวัดเพชรบุรีในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นให้จังหวัดเพชรบุรีมีบทบาทสำคัญด้านการเป็น ศูนย์กลางที่พักและบริการด้านการท่องเที่ยว ทั้งในวงจรท่องเที่ยวภาคตะวันตก เป็นเมืองท่องเที่ยวในระดับประเทศ จนถึงระดับต่างประเทศที่มีความพร้อมและความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทุกประเภท มีที่พัก ทุกประเภทมีการบริการการท่องเที่ยวทุกระดับ และมีการคมนาคมที่สะดวก สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางหลักของ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม สำหรับทุกกลุ่มอายุ อีกทั้งเป็นเมืองผลไม้ อาหาร และสินค้าหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น จนถือได้ว่าเป็น “เมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต” ที่มีเรื่องราวในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ในแง่ใดแง่หนึ่งทำให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ แม้การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศชาติ แต่เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ใดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวก็ย่อมหมายถึง

การใช้ทรัพยากรในพื้นที่นั้นมากขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นก็เท่ากับเป็นการสร้างปริมาณมูลฝอย น้ำเสีย สิ่งปฏิกูลและมลพิษอื่นๆ ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว อันเกิดจากสถาปัตยกรรมที่ไม่กลมกลืน ปัญหาที่เกิดจากการขาดระบบการจัดการมลพิษในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังนั้นจำเป็นต้องมีมาตรการในการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสมดุล ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนไป (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี ,2557:1-3)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆ บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวก็เช่นกันถือเป็นบทบาทหนึ่งซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดึงความได้เปรียบของทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือในชุมชนมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นแหล่งสร้างรายได้ของประชาชนในท้องถิ่นได้ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น แต่การริเริ่มและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าอย่างเป็นพลวัตและมีความยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการดำรงรักษาจุดขายหรือประทับใจของกิจการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานยังขาดข้อมูลที่เป็นรูปธรรมและขาดข้อมูลในการผลักดันการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนอยู่คู่ชุมชนตลอดไป

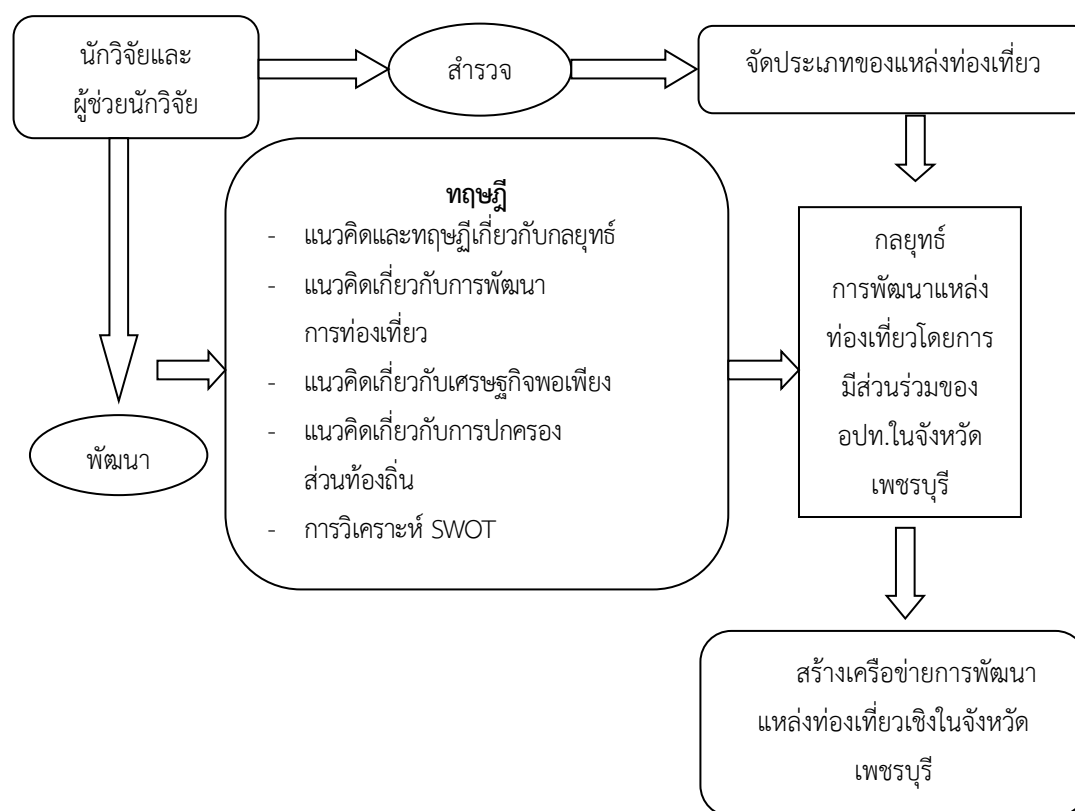
คำถามของวิจัย

1. จังหวัดเพชรบุรี มีการท่องเที่ยว บนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทใดบ้าง
2. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี เป็นอย่างไร
3. เครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี มีรูปแบบใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดประเภทการท่องเที่ยวบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน ผู้บริหารระดับกลางใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน ผู้บริหารระดับปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 8 คนรวมทั้งสิ้น 32 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์โดยการสนทนากลุ่ม และตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (สุรางค์ จันทวานิช, 2553, : 128-130) นำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบุรีและสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 8 คน ผู้บริหารระดับกลาง จำนวน 8 คน ผู้บริหารระดับปฏิบัติ จำนวน 8 คน และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 คน

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลา เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม 2558 ถึงมกราคม 2560

ขอบเขตด้านพื้นที่

ดำเนินการวิจัยในจังหวัดเพชรบุรี ในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่อำเภอเมือง อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอชะอำ อำเภอแก่งกระจาน อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านแหลมและอำเภอหนองหญ้าปล้อง

ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนพฤษภาคม 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและศึกษา การจัดประเภทการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. การศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร ตำรา บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีรวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประเภทท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี
2. ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้
3. นำข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและเก็บข้อมูลมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการท่องเที่ยว

ระยะที่ 2 จัดเวทีร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาใช้ในการสร้างกลยุทธ์ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี และสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
3. ดำเนินการจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4. เตรียมติดต่อประสานงานและสถานที่ในการจัดเวทีประชุมแบบสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องตามที่กำหนด

ระยะที่ 3 ดำเนินการจัดประชุมแบบสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดในการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

1. ดำเนินการประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมระดมความคิดและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาในปัจจุบันและกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรีบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน

ระยะที่ 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. กิจกรรมประชาสัมพันธ์และเชิญชวนเข้าร่วมเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

2. กิจกรรมการถอดบทเรียนร่วมกับชุมชนในกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระยะที่ 5 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัยโดยการจัดเวทีคั่นข้อมูลและนำเสนอต่อชุมชน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ให้ทุนพร้อมจัดทำรูปแบบฉบับสมบูรณ์

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกต (Observation) สำหรับการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม และแบบสอบถาม ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อประเมินผลและสรุปการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามเทคนิคของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นคำถาม และเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบสนทนากลุ่ม

3. นำผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตรวจสอบยืนยันจากข้อมูลเอกสาร (documentary data) และการสังเกตปรากฏการณ์เชิงพื้นที่เพื่อสร้างกลยุทธ์ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดประเภทการท่องเที่ยวบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการประมวลองค์ความรู้ การจัดประเภทการท่องเที่ยวบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเพชรบุรี สรุปผลการประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ “บ้านน้ำทรัพย์” ฐานเรียนรู้เกษตรพึ่งตนเอง ไร่ทองหทัย กสิกรรมธรรมชาติ ชุมชนบ้านนายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และ

“สวนตาลลงถนอม” แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาคู่มือเมืองเพชร เป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น 3) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ บ้านดอนผิงแดด ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ไร่สุภาวดี) เป็นต้น และ 4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนอำเภอนาทอง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

ตอนที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการใช้วิธีการ SWOT Analysis พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค มีกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

1. ด้านนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ ภาครัฐควรออกนโยบาย จัดทำโครงการต่างๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำชุมชนไปสู่เป้าหมายทิศทางเดียวกัน ภาครัฐต้องปลูกฝังแนวคิดในการบริการประชาชนแก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ เพื่อให้เกิด ความคิดความตั้งใจในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในด้านที่ๆ อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวม ขณะเดียวกันเมื่อมีการออกนโยบายหรือโครงการต่างๆ จากภาครัฐ หรือสวัสดิการต่างๆ จะต้อง กระทำอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมโดยการให้ชุมชน ไปดูงานจากต่างจังหวัดที่เป็นเลิศในการพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จและรวมถึงต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้เสมอ

2. ด้านพัฒนาและทักษะการทำงาน ควรส่งเสริมให้สมาชิกองค์กร/กลุ่มชุมชนสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้การจัดแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ และสร้างเครือข่ายการตลาดระหว่างกลุ่มกันเอง เพื่อลดการแข่งขันกันเองระหว่างกลุ่ม โดยมีแผนกำหนดทิศทาง การจัดรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตลาด

3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกในชุมชนจะต้องหาทางแบ่งปันโอกาสและพื้นที่ในการทำมาหากินอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่สมาชิกทุกคนในชุมชน อันจะทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

4. ด้านความปลอดภัย ควรสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว เพื่อทำให้นักเดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี แต่ในขณะเดียวกันเพียงหน่วยงานเดียวก็ยังไม่สามารถดูแลได้อย่างครอบคลุม ต้องให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกัน

5. ด้านการสื่อสารองค์กร ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายช่องทาง และควรมีการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงระหว่างสมาชิกเครือข่าย การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ และการสนับสนุนจากผู้นำองค์กรแต่ละภาคส่วนโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แหล่งที่พัก ร้านอาหาร และเส้นทางที่ชัดเจน ที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 3 เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

เครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีเครือข่าย 3 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีเครือข่าย 3 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ 1) เครือข่ายการปึกษาหารือ 2) เครือข่ายร่วมปฏิบัติการ และ 3) เครือข่ายภาคประชาสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดประเภทการท่องเที่ยวบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการประมวลองค์ความรู้ การจัดประเภทการท่องเที่ยวบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเพชรบุรี สรุปผลการประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ “บ้านน้ำทรัพย์” ฐานเรียนรู้เกษตรพึ่งตนเอง ไร่ทองหทัย กลีกรมธรรมชาติ ชุมชนบ้านนายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และ “สวนตาลลุงนอม” แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาคู่มือเพชร เป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น 3) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ บ้านดอนผิงแดด ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ไร่สุภาวดี) เป็นต้น และ 4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนอำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยว บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554) ซึ่งแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวได้ 12 ประเภท ดังนี้ 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ 3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 4) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 5) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ 6) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 7) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ 8) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด 9) แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก 10) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 11) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ และ 12) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมธ ดันติเวชกุล (2550 : 56) ได้อธิบายถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ จึงประกอบหลักการหลักวิชา และหลักธรรมหลายประการ อาทิ 1) เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ 2) เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง 3) จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี 4) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมียุทธศาสตร์ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายในและภายนอก และ 5) จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน 6) จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวรรณ สังขกร (2552:iii) เรื่องการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2) เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนในแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่เชื่อมโยงกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) ศึกษาหากลยุทธ์และแนวทางในการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนา การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยทำการศึกษาหมู่บ้านที่มีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน 4 แห่งใน

ภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ และทุกอาชีพ กิจกรรม เพื่อเป็นการมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาที่มาจากพื้นฐานทรัพยากรและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้องค์ความรู้ และภูมิปัญญาของท้องถิ่น มาประยุกต์ให้เป็นจริง ทั้งนี้การดำเนินกิจการต่างๆ ต้องเน้นคุณธรรมเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอันจะเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไปในอนาคต ดังแนวปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันเป็นพื้นฐานในการนำไปพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมและยั่งยืนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรจะมีองค์ประกอบตาม 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความพอดี ความเรียบง่าย มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน และระหว่างคนกับธรรมชาติ มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยว จัดการท่องเที่ยวแบบรักษาสีงแวดล้อม ใช้ของดีที่มีอยู่ในชุมชนเป็นจุดขาย พึ่งพาภูมิปัญญาและทุนทางสังคมวัฒนธรรมของตน ลดต้นทุนการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนร่วม ความมีเหตุผล มีการกำหนดกฎกติกาที่นำมาใช้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน มีการวางแผนการดำเนินงาน และจัดกิจกรรมร่วมกัน การมีภูมิคุ้มกัน มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีผู้นำดี มีคุณธรรมมีลูกบ้านเป็นผู้ตามที่ดี มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการทรัพยากรส่วนรวมอย่างมีคุณค่า จัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ในส่วนขององค์ประกอบ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ มีการส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาโดยการอบรม สัมมนา ดูงาน และคุณธรรม ผู้นำดีมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง ไม่ลำเอียง มีความโปร่งใส กระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม มุ่งผลประโยชน์โดยรวมของชุมชนเป็นที่ตั้ง

ตอนที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค มีกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

1. ด้านนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ ภาครัฐควรออกนโยบาย จัดทำโครงการต่างๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อ นำชุมชนไปสู่เป้าหมายทิศทางเดียวกัน ภาครัฐต้องปลูกฝังแนวคิดในการบริการประชาชนแก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ เพื่อให้เกิด ความคิดความตั้งใจในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในด้านที่ๆ อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวม ขณะเดียวกันเมื่อมีการออกนโยบายหรือโครงการต่างๆ จากภาครัฐ หรือสวัสดิการต่างๆ จะต้อง กระทำอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมโดยการให้ชุมชนไปดูงานจากต่างจังหวัดที่เป็นเลิศในการพัฒนาชุมชน ให้ประสบผลสำเร็จและรวมถึงต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้เสมอ

2. ด้านพัฒนาและทักษะการทำงาน ควรส่งเสริมให้สมาชิกองค์กร/กลุ่มชุมชนสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้การจัดแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ และสร้างเครือข่ายการตลาดระหว่างกลุ่มกันเอง เพื่อลดการแข่งขันกันเองระหว่างกลุ่ม โดยมีแผนกำหนดทิศทาง การจัดรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตลาด

3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกในชุมชนจะต้องหาทางแบ่งปันโอกาสและพื้นที่ในการทำมาหากินอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่สมาชิกทุกคนในชุมชน อันจะทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

4. ด้านความปลอดภัย ควรสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักเดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีแต่ในขณะเดียวกันเพียงหน่วยงานเดียวก็ไม่สามารถดูแลได้อย่างครอบคลุม ต้องให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกัน

5. ด้านการสื่อสารองค์กร ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายช่องทาง และควรมีการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงระหว่างสมาชิกเครือข่าย การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ และการสนับสนุนจากผู้นำองค์กรแต่ละภาคส่วนโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แหล่งที่พัก ร้านอาหารและเส้นทางที่ชัดเจน ที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจากกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าประเด็นที่เกี่ยวข้อง 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ
- 2) ด้านพัฒนาและทักษะการทำงาน
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 4) ด้านความปลอดภัยและ
- 5) ด้านการสื่อสารองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2551 : 29-33) ที่มีการนำกระบวนการเชิงกลยุทธ์ มาดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) ขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์ (Strategic Choice) และขั้นตอนในการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) ดังนั้นจะเห็นว่าการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่นจะดำเนินการในรูปแบบหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์บริบทของประเทศนั้น ๆ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของเซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategy Process) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม คือ การพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อนภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคต่อองค์กร ซึ่งเป็นเงื่อนไขต่อความสำเร็จขององค์กร การกำหนดทิศทางขององค์กร คือ การนำพันธกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรมาพิจารณาโดยเน้นประโยชน์ที่จะได้รับ 2) การกำหนดกลยุทธ์ คือ การพิจารณาออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อนำไปปฏิบัติแล้วทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ คือ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ โดยคำนึงถึงโครงสร้างองค์กรและวัฒนธรรมองค์กรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ 4) การควบคุมกลยุทธ์ คือ การติดตามผลการปฏิบัติงาน และ 5) การประเมินผลกระบวนการดำเนินการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธณัฏฐ์กุลศรี และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2559) เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สิรินธร ตำบลโนนบุรี อำเภอสทิงหมี่ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์สิรินธรให้ก้าวหน้า คือ การจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาให้ครอบคลุมการท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์ ควรมีการพัฒนา ปรับปรุงสินค้าบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ได้แก่ คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่ การปรับภูมิทัศน์ กำหนดเขตพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ จัดระเบียบพื้นที่จอดรถ ดูแลความสะอาดของห้องน้ำ สนับสนุนให้คนในชุมชนมีรายได้จากการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว และการสนับสนุนคนในชุมชนให้เข้าใจและร่วมมือร่วมใจในการสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ตอนที่ 3 เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

เครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีเครือข่าย 3 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีเครือข่าย 3 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ 1) เครือข่ายการปรึกษาหารือ 2) เครือข่ายร่วมปฏิบัติการ และ 3) เครือข่ายภาคประชาสังคม ทั้งนี้เพราะว่า เครือข่ายอาจเป็นเครือข่ายแบบผสมผสานระหว่างสมาชิกที่แตกต่างกันในสถานภาพ เช่น เป็นผู้นำชุมชน ข้าราชการ นักธุรกิจ นักวิชาการ แต่เมื่อทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันก็สามารถเป็นเครือข่ายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัดัม บูลกี (Adam Burke, 1999: 76-79) กล่าวว่า การที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์รวมของการสนับสนุน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมาย 2 ประการ คือ 1) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน 2) เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพรรณ นฤภัทร (2561) เรื่องทุนทางสังคมกับความสำเร็จในการบริหารจัดการบุคลากรและเครือข่ายการทำงาน : กรณีศึกษาโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมในการบริหารจัดการบุคลากรและเครือข่าย เริ่มจาก “ทีมผู้สนับสนุน” ขยับเคลื่อน “ผู้ปฏิบัติการหลัก” ได้แก่ แพทย์และพยาบาลวิชาชีพ และเครือข่ายการทำงาน เกิดการให้บริการมีมาตรฐาน คุณภาพดูญาติ หมุนเป็นวัฏจักรต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อความยั่งยืนของทุนทางสังคมคือ สนับสนุนการรวมกลุ่มไม่เกี่ยวกับงานและไม่เป็นทางการและความท้าทายจากการขาดแคลนผู้บริหารระดับกลางที่ช่วยปรับพฤติกรรมของพนักงานปฏิบัติ อาจกระทบวัฒนธรรมคุณภาพ มาตรฐานการให้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยพจนาน บุญคุ้มและพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2558 : 2793) เรื่องการพัฒนาแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มภาคกลางตอนล่าง พบว่า 1) สภาพการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2) ทั้งด้านการรับรู้ในระดับน้อย ช่องทางการสื่อสารที่สำคัญคือสื่ออินเทอร์เน็ตและการบอกต่อๆ กัน 2) รูปแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นคือ “LOWER C Model” โดย L คือ Learning (การเรียนรู้) O คือ Ownership (ความรู้สึกเป็นเจ้าของ) W คือ Widen of Message (ความทั่วถึงครอบคลุมกลุ่มผู้รับสาร) E คือ Eam (การได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว) R คือ Reflection (การสะท้อนกลับ) และ C คือ Center of Cultural Tourism Resource (การเป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม) และ 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ควรสร้างความร่วมมือของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และมีการตั้งกลุ่มผู้รับผิดชอบ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1. ภาครัฐควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ รวมถึงแผนปฏิบัติการ โดยมีการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เป็นต้น

2. ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแหล่งท่องเที่ยว บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

3. ภาครัฐควรมีก掖ุทธ์การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะระดับการปฏิบัติ

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถของบุคลากรให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เช่นภาษาเมียนมา ภาษาลาว

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการวางแผนกำลังคนและคัดเลือกคนให้มีคุณสมบัติที่ตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ในบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี หรือในจังหวัดอื่นๆ

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรวรรณ สังขกร. (2552). การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวชุมชน. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546). แนวคิดคู่มือปฏิบัติงานสภาตำบล และอบต.. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- เกษม วัฒนชัย. (2548). เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- จริญญา ณพิกุล. (2551). ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพระยา.
- จินตนา บุญบงการ. (2544). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น
- จิรพรรณ นฤภัทร (2561) ทูทางสังคมกับความสำเร็จในการบริหารจัดการบุคลากรและเครือข่ายการทำงานกรณีศึกษาโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.
- วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2561.
- จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหาร ส่วนตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549. กรุงเทพฯ : พ.ศ.พัฒนา.
- พจนา บุญคุ้มและพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2558) . การพัฒนารูปแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มภาคกลางตอนล่าง.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม –สิงหาคม 2558.
- นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ. (2555). การวิจัยเพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่ายอย่างยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยบริการ การศึกษาศักยภาพเชิงวัฒนธรรมฯ, 24(2): 143-156.
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาคมแนวทางพลิกพื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- เยาวภา ถิ่นชัยภูมิ. (2547). ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา. รายงานการศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สนธยา พลศรี. (2550). เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2551). **การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : คปไฟ.
- สมัยศ นาวิกการ. (2545). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ : ประชาอุทิศการพิมพ์จำกัด.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). **รายงานการวิจัยการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเลส่วนที่ 1**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2545). **องค์ประกอบของการบริหารและการจัดการท่องเที่ยว**. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยว, ป.ป.ท.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). **พลังท้องถิ่นบงการะทงานวิจัยด้านชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2550). **สอนรัฐ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต้องเดินสายแจกต่างชาติ**.
ค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2550 จาก <http://www.manager.co.th/QOL/View News.aspx?>
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2550). **นายกฯ เดินสายแจกนักลงทุนย้าปี 50 เร่งปฏิรูปเศรษฐกิจพอเพียงอำแขนรับต่างชาติ**. ค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2551 จาก <http://www.naewna.com/new.asp>
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). **เครือข่าย: ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มข้น ชุมชนเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ: สถาบัน ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2557). **แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี(2557 – 2560)**. กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **ประมวลคำในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2593-2549 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ธณัศวัย กุลศรีและ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2559) เรื่อง **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สิรินธร ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (2016)เดือนกันยายน –ธันวาคม 2559.

ภาษาต่างประเทศ

- Adam Burke, (1999). **Communication and development: A practical guide**. London : Development Division Department for International Development.
- Certo, S.C. and Peter, P. J. (1991). **Strategic Management**. 3rd ed. Auster Press.
- Chin, A. E. and Others. (2000). Legalized physician assisted suicide in Oregeon-The first year's experience. **The New England Journal of Medicine**, 340(7): 577-583.
- Cohen , J.M. and Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Erwin, W. (1976). **Participation Management : Concept Theory and Implementation**. Atlanta Ga: Georgia State University.
- Susan, Menkhaus. and Douglas J. Lober. (1996). "International ecotourism and the valuation of tropical rainforests in Costa Rica." In **Journal of Environmental Management**, 1-10. U.S.A.: School Environment Duke University.
- Ying Chin. (2002). **Nature-Based Tourism Impact in I-Lan Taiwan: Business Management Perception**. Florida: University of Florida.